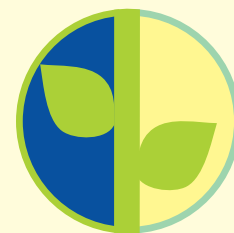


Dabas aizsardzības pārvalde Igaunijas - Latvijas - Krievijas Pārrobežu sadarbības programmas projekta "Cilvēki un daba" ietvaros radusi iespēju attīstīt un uzlabot pieejamo dabas izglītības piedāvājumu. Latvijas reģionos ir izveidoti četri jauni dabas izglītības centri. Katrs no tiem piedāvā dažādas dabas izziņas aktivitātes gan bērniem, gan pieaugušajiem un iepazīstina ar attiecīgās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas daudzveidību.



Dabas izglītības centrs "Rāzna"

Dabas izglītības centrs "Rāzna"

Adrese: Skolas ielā 3, Lipuški, Mākoņkalna pag., Rēzeknes novads.
Kontaktpersona: Regīna Indriķe,
mob.t. 29139677,
regina.indrike@daba.gov.lv

Papildus informācija:
www.daba.gov.lv

Dabas izglītības pakalpojumi ir pieejami bez maksas, ar iepriekšēju pieteikšanos.



Dabas izglītības centrs "Vecupītes"
Vecupītes, Kocēnu pag., Kocēnu novads
Kontaktpersona: Baiba Līviņa,
mob.t. 29433353, baiba.livina@daba.gov.lv

Dabas izglītības centrs "Ziemeļvidzeme"
Rīgas ielā 16, Salacgrīva
Kontaktpersona: Inta Soma, mob.t. 26329412,
inta.soma@daba.gov.lv

Dabas izglītības centrs "Meža māja"
Adrese: „Meža māja”, Ķemeri, Jūrmala
Kontaktpersona: Aija Pendere, mob.t. 29149365,
aija.pendere@daba.gov.lv



GAIDĪSIM CIEMOS!



Šis buklets tika izveidots ar Igaunijas – Latvijas – Krievijas Pārrobežu sadarbības programmas Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta ietvaros 2007 – 2013. finansiālo atbalstu. Par šī bukleta saturu pilnībā atbild Dabas aizsardzības pārvalde un tas neatspoguļo Programmas, iesaistīto valstu un Eiropas Savienības oficiālo viedokli. Igaunijas – Latvijas – Krievijas Pārrobežu sadarbības programma Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta ietvaros 2007 – 2013 finansiāli atbalsta kopīgus pārrobežu attīstības pasākumus, lai uzlabotu reģiona konkurētspēju, izmantojot tā potenciālu un izdevīgo atrašanās vietu krustcelēs starp ES un Krievijas Federāciju. Programmas mājas lapa: www.estlatrus.eu



Projekts „Dabas izglītības sekmēšana - efektīvs līdzeklis sabiedrības dabas apziņas veidošanai” jeb „Cilvēki un daba”



Rāznas nacionālais parks izveidots, lai saglabātu Rāznas ezeru un ar to saistīto sugu un biotopu daudzveidību, teritorijas kultūrvēsturiskās un ainaviskās vērtības, kā arī veicinātu teritoriju nenoplicinošu saimniecisko attīstību, dabas tūrisma un ekoloģisko izglītību. Tā platība ir 59 615 ha. Rāznas nacionālā parka nozīmīgākie objekti un lepnums ir otrs lielākais ezers Latvijā pēc platības - Rāznas ezers (57,56 km²) un salām bagātākais Ežezers (vairāk nekā 35 salas). Savu vietu šeit raduši teikām apvītie pilskalni un sakrālās arhitektūras pieminekļi.

Rāznas nacionālais parks ir vieta, kur izziņāt paaudzēs loloto amatu prasmju un tradīciju vērtības, pētīt dabu un izbaudīt tās skaistumu.



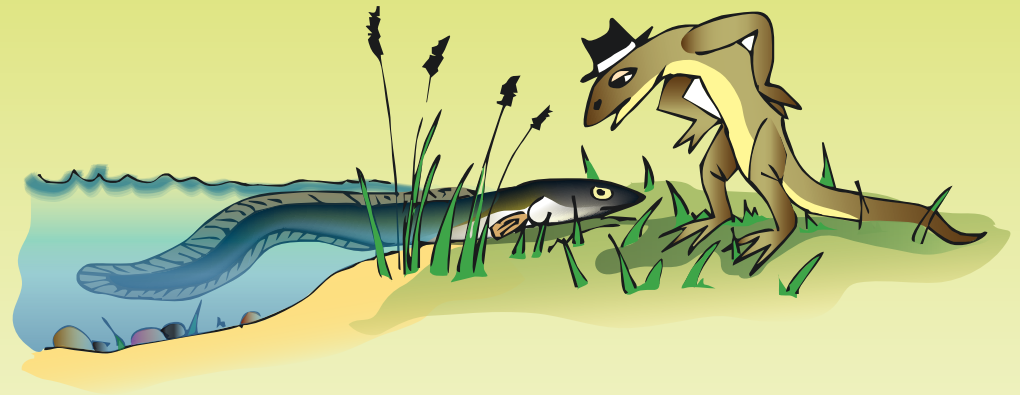
Dabas izglītības centrs "Rāzna"

Misija - sabiedrības dabas apziņas veidošana, izglītošana par dabu, tās daudzveidību un dabas aizsardzības jautājumiem, dabas izpēti veicināšana.

Mērķis - dot iespēju ikvienam iesaistīties dabas izziņāšanā Rāznas nacionālā parka teritorijā un apkārtnē.

Uzdevumi:

- sniegt zināšanas par dabu un dabas vērtībām, veidojot priekšstatu par bioloģisko daudzveidību un tās nozīmi;
- veidot prasmes un iemaņas, kas nepieciešamas dabas aizsardzības jautājumu identificēšanai un risināšanai;
- izglītēt un veidot atbildības sajūtu par dabas vērtību saglabāšanu;
- stiprināt dabai draudzīgu attieksmi un uzvedību, motivēt aktīvai darbībai dabas aizsardzībā.



Dabas izglītības centrs (DIC) „Rāzna” piedāvā iespēju apmeklēt izstādi un nodarbības dažādām vecuma grupām un tēmām atbilstošas, radošas un interaktīvas - gan telpās, gan dabā. Gaidām gan zinātkārus skolu jauniešus un ģimenes ar bērniem, gan vietējos iedzīvotājus un tūristus.

Dabas izglītības centra "Rāzna" piedāvājums:

- Izstāde „Iepazīsti un sajūti Rāznas nacionālo parku!” (apmeklējums dabas izglītības centra darbinieka pavadībā vai individuāli)
- Dabas izziņāšanas nodarbības:
 - Īpaši aizsargājamā dabas teritorija - Rāznas nacionālais parks;
 - Rāznas nacionālā parka iemītnieki: ūdenī, gaisā, mežā, pļavā, purvā
- Vides radošās darbnīcas
- Dabas izziņas spēles
- Tematiski pasākumi
- Sajūtu taka pie DIC



Dzīvība mežā

Savdabīgi meži veidojas gravās un stāvās reljefa nogāzēs. Tur ir pastāvīgs noēnojums, pazemināta temperatūra, augsts gaisa mitrums un mazāk vējains nekā līdzenumu mežos. Daudzviet nogāžu piekāpēs izplūst avoti. Gravu gultnes caurvij upes vai strauti. Nogāžu un gravu mežos biežāk sastop kļavas, ošus, liepas, ozolus, gobas un vīksnas, nereti arī baltalkšņus, apses, egles un āra bērzus. Mežiem, kur dominē platlapji, raksturīgi pavasaros ziedoši augi – baltais un dzeltenais vizbulis, zilā vizbulīte, pavasara mazpurenīte, pavasara dedestiņa un blīvģuma cīrulītis.

Ēnainas gravas, pret ziemeļiem vērstās nogāzes un nogāžu piekājes vienmēr ir mitrākas, vēsākas un ēnainākas. Tās ir bagātas gliemežiem, retām sūnām, noaugušām kritālām, mitrumu un auglīgas vietas mīlošiem augiem. Savukārt siltākās, sausākās un gaišākās (pret dienvidiem vērstās) nogāzes ir bagātākas ar gaisu mīlošiem lakstaugiem un uz kokiem augošiem ķērpjiem.

Žubīte (*Fringilla coelebs*) ir mazi putniņi. Latvijā viens no visizplatītākajiem putniem. Dziedātāiputns. Ligzdas vij kokos, maskējot tās ar sūnām un ķērpjiem.

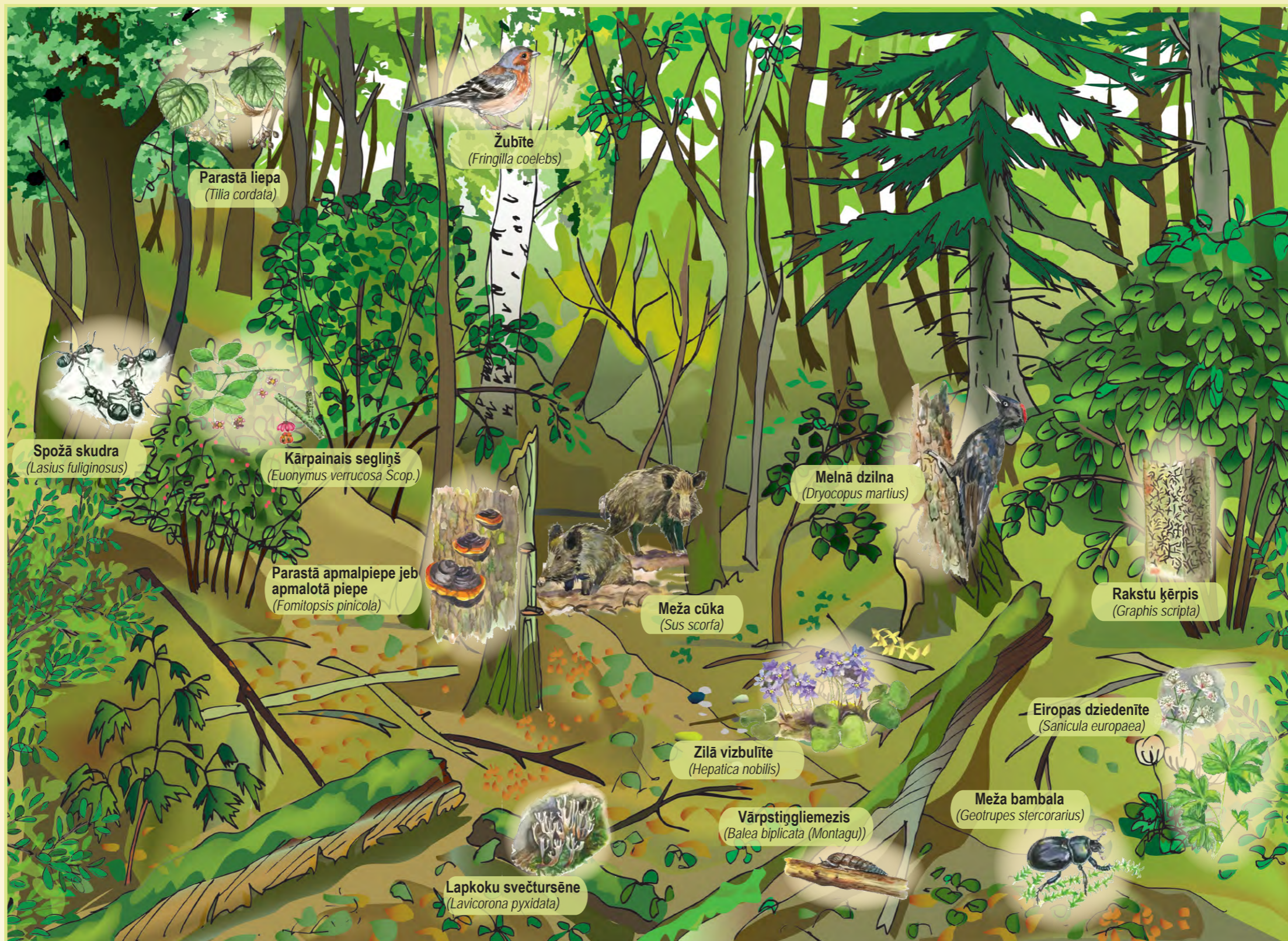
Melnā dzilna (*Dryocopus martius*) - Eiropā lielākais dzenis! Melnās dzilnas darbs allaž ir viegli pazīstams pēc skrejas formas un izmēriem. Skreja vienmēr ir garena, gandrīz taisnstūrveida, tās sānmalas ir 9-10 cm garas, augšmala un apakšmala 6-7 cm gara.

Spožās skudras (*Lasius fuliginosus*) tipiska pazīme ir pakausī ieliektā galva. Skudra veido pūžņus kokos. Visbiežāk - liepās un ozolos. Skudras pieaugušā stadijā barojas ne tikai ar laputu saldajiem izdalījumiem, bet var pārtikt arī no citiem kukaiņiem un citu sugu skudru olām un kāpuriem. Spožā skudra ir aizsargājama suga. Tā attīstās ar pilnīgo pārvēršanos (ola – kāpurs – kūniņa – pieaudzis kukainis).

Meža bambala (*Geotrupes stercorarius*) ķermenis ir piķa melns vai brūngans ar violetu vai zilu atspīdumu. Aukstā, lietainā laikā vai pirms laika pasliktināšanās vaboļu aktivitāte strauji pamazinās, un tās ir mazāk pamānāmas. Tāpēc kādreiz pat izcilais naturālists Fabrs šos kukaiņus uzskatīja par "dzīvajiem barometriem".

Kārpainais segliņš (*Euonymus verrucosa Scop.*) ir vidēji liels krūms, ko vislabāk var atpazīt rudenī pēc koši sārtajiem augļiem. Citos gadalaikos tas atšķirams pēc apaļiem zariem, kas klāti ar daudzām sīkām kārpiņām.

Parastā liepa (*Tilia cordata*) ir kupls koks ar resnu stumbru, biezu vainagu un tumšpelēku, jauniem kokiem gludu, vecākiem – rievainu mizu. Folklorā – sievišķā simbols. Jūnija beigās, jūlija sākumā zied ar dzelteniem un smaržīgiem ziediem. Nozīmīgs medus un ārstniecības augs.



Lapkoku svečtursēne (*Lavicorona pyxidata*) stipri zaraina, aug uz vairākus centimetrus plata micēlija sakopojuma. Zari bālpelēki, gaišdzeltēni, dažreiz ar sarkanīgu nokrāsu. Zari atkārtoti zaroti no galotņu zaru malām ar 4-6 zariem ar zobainām apmalēm. Kāts 1,5-2,5 cm plats. Mīkstums ar asu piparu garšu.

Parastā apmalpiepe jeb apmalotā piepe (*Fomitopsis pinicola*) viena no visbiežāk sastopamajām piepēm. Aug uz lapu koku un skuju koku koksnēs. To var pazīt pēc sarkanīgas un dzeltenīgas joslas piepes malā. Koksnei piekļautā daļa tumša, gandrīz melna. Raksturīga skābena smarža. Ja to pārzāgē, var uzzināt, cik piepei bijis gadu – tās audos skaidri saskatāmas piepes „gadskārtas”. Neēdama.

Eiropas dziedeniņe (*Sanicula europaea*). Auglīgos mežos sastopams 25-50 cm augsts lakstaugs ar stāvu stublāju un staraini (visbiežāk piecstaraini) šķeltām, ieapaļa arveida lapām uz pagara kārtā, kas kārtotas pušķī pie stublāja un nedaudz atgādina dārzeņu audzēto seleriju lapas. Uz stublāja 1 vai 2 sīkākas, piezemes lapām līdzīgas lapas bez kāta. Maijā un jūnijā stublāja galotnē izplaukst sīki, balti, čemurā kārtoti ziedi. Aug vienīgi vecos, mežsaimnieciskās darbības neskartos mežos.

Zilā vizbulīte (*Hepatica nobilis*). Agri ziedošs augs – siltākos gados uzdzied jau martā. Tās lapas ir tumši zaļas, ar raksturīgu tīsaivainu formu. Pateicoties lapu formai, daudzās valodās to sauc par akneni vai aknlapi.

Rakstu ķērpis (*Graphis scripta*). Krevju ķērpis, kura laponis ieaudzis mizā. Aug uz gludas lapu koku mizas ēnainās vietās ar paaugstinātu mitrumu. Izlocītas melnas svītrīņas atgādina senas rakstu zīmes.

